

บทที่ 6

การนำชาติไปใช้ในสังคม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้บอกหรืออธิบายอิทธิพลของนิทานชาดกในสังคมไทยได้
2. เพื่อสามารถชี้บอกหรืออธิบายประวัติ ประเพณี เทศกาลความสำคัญ ความนิยม การเทศน์มหาชาติในภาคต่าง ๆ ตลอดจนวิธีนำเสนอเรื่องราวการเป็นเจ้าขอภรรยา เทศน์และการวิ่งเทศน์มหาชาติได้
3. เพื่อให้สามารถชี้แจงหรือบอกถึงความนำชาติไปแสดงละคร ไม่ว่าจะป็นละครใน ละครนอก ละครวิทยุและละครโทรทัศน์ในปัจจุบันได้
4. เพื่อให้ชี้แจงหรือบอกการนำนิทานชาดกไปแสดงหนัง หนังสือนิทานในอดีตและการแสดงภาพยนตร์ในปัจจุบันได้
5. เพื่อให้สามารถกล่าวหรืออธิบายได้ว่า งานสหประชาชาติของไทยนั้น มีการนำนิทานชาดกไปเทศน์หรืออ่าน เพื่อให้ในงานนั้นมีความสนุกสนานรื่นเริงได้

ทรงสนพระทัยเช่นตวยวกรเวตาง ๆ นบเท ๑ วยวเวกกร วยวเวกตฤคตณ ชาตกเบนวยว สอนอยางหนึ่งใจำนวน ๑ วยว และเบญค้ำสอนที่คนทัวไปนิยมชมชอบมาก เพราะเบญ ค้ำสอนที่มีนิทานประกอบ เมื่อกันได้ฟังชาตก นอกจากจะไดค้ำวรูทางดำนค้ำสั่งสอนโดย ตรงแล้ว ยังได้รับค้ำวสนุกสนานเปลิดเปลินไปด้วย ชาวพุทไทยก็เชันเดียวกับชาว พุทอื่น ๆ นิยมฟังเรื่งชาตกกันมาก เรื่งราวชาตกจึงเข้าไปมีอิทธิพลต่อสังคมชาวพุท โดยที่สังคมได้นำเอาชาตกไป ใช้ในลักษณะดังนี้

1. การเทศน์

การเทศน์คือการแสดงธรรม พระภิกษุสงฆ์เป็นผู้เทศน์ให้ประชาชนฟัง พุทธ ศาสนิกชนบางส่วนหรือจะเรียกว่าส่วนมากก็ได้นิยมฟังเทศน์เกี่ยวกับนิทานชาตก นิทาน ชาตกมีอยู่หลายเรื่งทั้งมาจากนิบาตชาตกและนอกนิบาตชาตก นิทานชาตกที่ชาวพุทนิยม ฟังกันมากมีทุกภาคของประเทศไทยคือเรื่งมหาชาติ เรื่งมหาชาติ หมายถึงเรื่งของ พระเวสสันดรชาตก เรื่งพระเวสสันดรชาตกสำคัญกว่าเรื่งชาตกอื่น ๆ เพราะถื่ว่า พระ เวสสันดรเบญพระโพธิสัตว์องค์สุดท้ายที่ทรงบำเพ็ญบารมีครบบริบูรณ์ทั้ง 10 ประการ จน พระชาติต่อไป ได้ตรัสรู้เบญพระสัมมาสัมพุทเจ้า

ตำนานการเทศน์มหาชาติ สันนิษฐานกันว่า มีมาแล้วตั้งแต่สมัยสุโขทัยเบญ ราชธานี ในสมัยอยุธยาในรัชสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ มีการแต่งหนังสือมหาชาติ คำหลวงเพื่อสวดใหอุบาสกอุบาสิกาฟังเวลาไปทำบุญที่วัด ไม่ได้แต่งเพื่อเทศน์ ต่อมาใน รัชสมัยพระเจ้าทรงธรรมได้แต่งหนังสือกาพย์มหาชาติขึ้น จุดมุ่งหมายในการแต่งเพื่อให พระเทศน์ใหอุบาสกอุบาสิกาฟังที่วัด ในยุคต่อ ๆ มาได้มีการแต่งหนังสือมหาชาติกลอน เทศน์หลายสำนวนเพื่อใช้เทศน์ใหอุบาสกอุบาสิกาฟังที่วัด

